

Poslovanje organizacij združenega dela občine Grosuplje v letu 1985

Gospodarstvo

Poročilo o poslovnih rezultatih organizacij združenega dela je sestavljeno na podlagi podatkov iz zaključnih računov za leto 1985 in drugih statističnih virov. V letu 1985 je pričela z delom Obrtna zadruga MAGRO Grosuplje v ustanavljanju, tako da v občini posluje na področju gospodarstva 38 organizacij združenega dela, v katerih je zaposlenih 5.875 delavcev.

Finančni obračun poslovanja za leto 1985 so organizacije združenega dela naredile v skladu z zakonom o ugotavljanju in razporejanju celotnega prihodka in dohodka, ki je podlaga za usklajevanje obračunskega sistema z zahtevami programa stabilizacije. Hkrati s tem zakonom so bili sprejeti še nekateri zakoni z namenom, da se zatire inflacijsko financiranje reprodukcije, razporejanje fiktivnega dohodka oziroma porabo nad realno razpoložljivimi sredstvi. Vsi ti predpisi vnašajo v finančni obračun poslovanja velike novosti, ki onemogočajo neposredno primerjavo finančnih rezultatov z letom 1984. Sprememba predpisov najbolj vpliva na višino porabljenih sredstev, dohodka in razporeditev dohodka, v manjši meri pa na kategorijo čistega dohodka in njegovo razporeditev.

Gospodarstvo občine je v letu 1985 doseglo razmeroma ugodne finančne rezultate, predvsem na visokem povečanju posameznih kategorij v primerjavi s predhodnim letom; vendar pripominjamo, da je bil v letu 1984 dosežen zelo skromen poslovni rezultat, ki je bil precej pod doseženim povprečjem v republiki. Realno presojanje uspešnosti otežkoča tudi dejstvo, da gospodarstvo posluje v pogojih visoke inflacije. Po podatkih Zavoda za statistiko SR Slovenije so bile cene industrijskih izdelkov pri proizvajalcih v letu 1985, v primerjavi z letom 1984, višje za 94,8%, cene izdelkov v prodaji na drobno za 79,3%, življenjski stroški pa so bili višji za 79,4%.

Na področju blagovne menjave s tujino je gospodarstvo občine Grosuplje, predvsem organizacije združenega dela s področja industrije, ki so nosilke zunanje trgovinske menjave, doseglo razmeroma ugodne rezultate v izvozu blaga in storitev na konvertibilno področje. Po podatkih iz ca-

rinskih deklaracij je znašala vrednost izvoza na konvertibilno področje 1.865.840 tisoč din, ali za 13% več kot v predhodnem letu. Od večjih izvoznikov so največ povečali izvoz na konvertibilno področje TOZD Motvoz in platno (33%) in DO Black & Decker Grosuplje (32%), vendar je v teh organizacijah močno porastel tudi uvoz reprodukcije materiala in surovin. Precej se slabša tudi pokritost uvoza z izvozom v celotnem gospodarstvu na konvertibilnem trgu, od 175% v letu 1984 na 145% v letu 1985, predvsem zaradi visokega porasta uvoza s konvertibilnega področja (37%). Med večjimi izvozniki dosegajo največjo pokritost celotnega uvoza z izvozom v DO Livar TOZD Livarna sive in nodularne litine (6 krat), DO Stolarna Dobropolje (2,3 krat) in v TOZD Stikalni elementi Dobropolje (1,6 krat).

Po podatkih iz zaključnih računov je gospodarstvo doseglo boljše rezultate kot v zadnjih letih, v posameznih organizacijah pa je poslovni uspeh zelo različen, od zelo uspešnih do najslabših, ki so poslovanje zaključile z izgubo. V letu 1985 so organizacije združenega dela dosegle 37.151.374 tisoč din celotnega prihodka, kar je 81% več kot v letu 1984. Ob visoki rasti cen se celotni prihodek realno ni povečal. Na rezultate poslovanja občinskega gospodarstva bistveno vplivajo organizacije s področja industrije in gradbeništva, ki ustvarijo 72% celotnega prihodka. Organizacije s področja industrije so dosegle za 85% višji celotni prihodek, s področja gradbeništva pa 86%. Visoko rasti celotnega prihodka, ki je bila hkrati tudi višja od rasti porabljenih sredstev, so dosegli v DO Livar TOZD Livarna sive in nodularne litine (96%) in v DO Pekarna Grosuplje (115%).

V strukturi celotnega prihodka ni bistvenih premikov. Večina prihodkov so organizacije dosegle

s prodajo izdelkov in storitev na domačem trgu. Delež prihodkov od prodaje na tujem trgu ni visok in je ostal na ravni leta 1984 (9,2%).

Organizacije združenega dela so obračunale 28.018.329 tisoč din porabljenih sredstev ali za 86% več kot v predhodnem letu. Zaradi novega obračunskega sistema porabljenih sredstev niso povsem primerljiva. Ob izločitvi vpliva sprememb so primerljiva porabljenih sredstev porastla za 77%, kar je manj od rasti celotnega prihodka. Tako lahko ocenimo, da se je ekonomičnost poslovanja nekoliko izboljšala.

Po obračunu porabljenih sredstev je organizacijem združenega dela ostalo 9.133.044 tisoč din dohodka, kar je 70% več kot v letu 1984. Rast primerljivega dohodka je bila precej višja in je znašala 97%. Dohodek na delavca je v gospodarstvu znašal 1.524.715 din, v industriji 1.764.378 din in v gradbeništvu 1.210.714 din. Najvišji dohodek na delavca so dosegli v Obrtni zadrugi Magro v ustanavljanju (4.073.667 din), DO Black & Decker (3.485.461 din), DO Pekarna Grosuplje (2.803.328 din) in v DO Livar TOZD Tovar na armatur (2.654.831 din). Naštete organizacije so v devetih mesecih dosegle višji dohodek na zaposlenega od doseženega v ustreznih skupini dejavnosti v republiki.

V razporeditvi dohodka zaradi novega obračunskega sistema ni smiselna primerjava posameznih deležev, zato navajamo le rast posameznih kategorij. Rast skupne (121%) in splošne porabe (250%) iz dohodka je precej višja od rasti celotnega prihodka, kar je posledica sprejetih večjih obremenitev in večjih osnov. Zaradi prenosa nekaterih postavk med porabljenih sredstev, pa se je del dohodka za druge namene znižal za 9%.

Po obračunu obveznosti iz dohodka je gospodarstvo doseglo 6.423.708 tisoč din čistega dohodka (99%). Razporejeni čisti doho-

dek je bil višji od doseženega za znesek izgub v višini 151.430 tisoč din. Z izgubo so poslovali v dveh organizacijah združenega dela: v TOZD Specialne baterije Šentvid (69.353 tisoč din) in v TOZD Sinoles Ivančna gorica (82.077 tisoč din). V obeh organizacijah je znesek izgube višji kot po periodičnem obračunu za devet mesecev.

Razporeditev čistega dohodka je nekoliko slabša kot v devetmesečnem obdobju 1985. Razporedjena sredstva za bruto OD so v primerjavi z letom 1984 višja za 100%, sredstva za stanovanjske potrebe skupne porabe za 68%, sredstva za druge potrebe skupne porabe za 141% in sredstva za akumulacijo za 101%.

Največ sredstev za akumulacijo so razporedili v DO Livar TOZD Livarna sive in nodularne litine (241.215 tisoč din) in v TOZD Motvoz in platno Grosuplje (207.365 tisoč din).

Glede na neugodno razporeditev sredstev za skupno, splošno in tudi osebno porabo, dosega gospodarstvo občine le 20,6%-ni delež sredstev za akumulacijo v čistem dohodku. Ocenjujemo, da je delež sredstev za akumulacijo v občini precej nižji od doseženega v republiki. Manj sredstev za akumulacijo, kot v letu 1984, je razporedilo sedem organizacij združenega dela. Poleg organizacij, ki sta poslovali z izgubo, niso razporedili nobenih sredstev za oblikovanje poslovnega sklada še v: TOZD Albin Grajzar Ivančna gorica, DO Instalacije Grosuplje in Temeljna zadruga organizacija Grosuplje.

Število zaposlenih se v gospodarstvu ni povečalo. V letu 1985 je bilo povprečno zaposlenih 5.875

Novi prostori zobozdravstvene ambulante v Zdravstvenem domu v Grosupljem (foto: M. Žurman)

delavcev. Zniževanje zaposlenosti je prisotno na področju gradbeništva ter v gostinstvu in turizmu. Poprečni mesečni obračunani čisti osebni dohodek je v gospodarstvu občine znašal 47.566 din in je bil od leta 1984 višji za 96%. Glede na nižjo rast cen življenjskih potrebščin se je tudi realni osebni dohodek v večini organizacij združenega dela povečal. Najnižje osebne dohodka, in sicer pod 40.000 din so obračunali v TOZD Sinoles Ivančna gorica in GPG TOZD Splošne gradnje.

Negospodarstvo

Na področju negospodarstva posluje v občini Grosuplje 14 organizacij združenega dela družbenih dejavnosti in 4 delovne skupnosti DPS in SIS, v katerih združuje delo povprečno 934 delavcev.

Družbene dejavnosti poslujejo odvisno od dohodkovne sposobnosti gospodarstva občine. Programe dela morajo torej prilagajati

v skladu z omejenimi materialnimi sredstvi.

V letu 1985 se je celotni prihodek v družbenih dejavnostih povečal za 109%, dohodek za 114% in čisti dohodek za 110% (podatki brez novo organiziranih OZD). Dohodek je bil bolj obremenjen z obveznostmi kot pred letom. Organizacijam je tako ostal manjši del dohodka, v katerem je nekoliko porastel delež za čiste osebne dohodka in sredstva za skupno porabo delavcev, nižji pa je bil delež sredstev za akumulacijo. Poprečni obračunani čisti osebni dohodek na delavca v družbenih dejavnostih je znašal v letu 1985 mesečno 53.584 din ali 99% več kot pred letom, v delovnih skupnostih SIS in DPS pa 59.194 din (94%). Rast osebnih dohodkov v družbenih dejavnostih je bila nekoliko višja kot v gospodarstvu, predvsem zaradi poročanja osebnih dohodkov za preteklo leto. Osebni dohodki so tako v gospodarstvu kot tudi v negospodarstvu precej nižji od povprečnih v republiki.

— v tisoč din

Finančni rezultat gospodarstva občine Grosuplje v letu 1985

Elementi in kazalci	1984	1985	IND
Celotni prihodek	20.474.383	37.151.374	181
Porabljenih sredstev	15.087.509	28.018.329	186
Doseženi dohodek	5.386.873	9.133.044	170
Razporeditev skupnega dohodka	145.297	195.387	134
Del dohodka za skupne potrebe	470.859	1.041.517	221
Del dohodka za splošne potrebe	30.861	107.998	350
Del dohodka za druge potrebe	1.511.795	1.374.728	91
Čisti dohodek	3.228.018	6.423.708	199
Razporeditev sredstev za bruto OD	2.352.271	4.708.348	200
Skupna poraba v TOZD	258.997	534.293	206
Akumulacija	657.040	1.322.171	201
Izguba	40.297	151.430	376
Dohodek na delavca (v din)	905.205	1.524.715	168
Dohodek v primerjavi s povprečno uporabljenimi poslovnimi sredstvi (v %)	42,6	47,3	111
Akumul. v primerj. s popr. uporab. poslov. sredstvi (v %) — akumulacij. stopnja	5,2	6,8	132
Sredst. za repod. v primer. s popr. upor. posl. sred. (v %) — reprodukc. stopnja	9,4	12,3	131
Delež prihod. ustv. na tujem trgu v celotnem prihodu (v %)	9,2	9,2	100
Delež sredstev za OD in skupno porabo v čistem dohodku (v %)	80,9	81,6	101
Delež sredstev za akumul. v ČD (v %)	20,4	20,6	101
Poprečni mesečni obračunani čisti OD na delavca (v din)	24.208	47.566	196
Poprečno število zaposlenih na podlagi stanja konec meseca	5.889	5.875	100

Izvoz in uvoz blaga in reprodukcijskega materiala v letu 1985:

	— v tisoč din		— 1 \$ = 185,70 din		
	1984	1985	IND	1984	1985
Izvoz skupaj	2.043.481	2.171.613	106	100	100
— na konver. trg	1.644.705	1.865.840	113	80	86
— na klirinški trg	398.776	305.773	77	20	14
Uvoz skupaj	1.351.696	1.601.546	118	100	100
— s konver. trga	940.065	1.288.212	137	70	80
— s klirin. trga	411.631	313.334	76	30	20

Gradbišče IMP Ivančna gorica

Investitor IMP DO Livar iz Ivančne gorice nam je zopet zaupal veliko in pomembno gradnjo. V jeseni so stekla dela za razširitev in posodobitev proizvodnih prostorov livarne sive in nodularne litine v Ivančni gorici. Predračunska vrednost gradbeno-obrtniških in instalacijskih del je 393 milijonov dinarjev, od tega je gradbenih del za skoraj 124 milijonov.

Gradbišče se nahaja neposredno ob obstoječi proizvodni hali, katero smo že razširili za 1200 m² z novo armiranobetonsko halo, ki jo je izdelal in montiral naš tozid GPP. Takoj po montaži hale smo začeli tudi z zidanjem obojnih zidov in montažo jeklene nadstrešnice. Tako je bil objekt v slabih štirih mesecih zasidlo zaprt. Pri tem pa je prav, da poudarim, da so bili in bodo tudi še naprej pogoji za delo na gradbišču bistveno drugačni, kakor so na ostalih gradbiščih. Pri tem mislim predvsem na to, da moramo tudi investitorju vsak trenutek omogočiti normalno delo oziroma ga ne smemo ovirati z na-

šimi deli. Precej je hrupa in prahu iz livarne, ki je še posebej vsiljiv, kadar je vetrovno.

Na gradbišču je bilo do sedaj zaposlenih 25 do 30 delavcev. Dela nismo prekinili niti v najbolj hladnih dneh februarja. Res je, da smo trenutno še vedno nekaj dni pred terminskim planom in da je rok dokončanja 30. 9. 1986, vendar pa je obseg del, kiso pred nami, še zelo zelo velik. Za vsa dela tudi še nimamo podatkov, ker jih investitor pridobiva sproti z opremo. Tak način dela pa je še dodatna ovira.

Za dokončanje del so pomembni tudi fazni roki, ker investitor posamezne faze proizvodnje seli v novo adaptirane prostore, izpraznjene prostore pa gradbinci pripravimo za novo proizvodnjo.

Potrudili se bomo, da bomo dosegali tako roke dograditve posameznih delov objekta kot tudi končni rok dograditve, ker bomo tako upravičili zaupanje investitorja in se ognili plačilu penalov.

JOŽE GROS

Stanovanjski blok B—2 — Žičnica zaključen

3. februarja letos je bil izveden tehnični prevzem stanovanjskega objekta B—2 Žičnica v Ljubljani.

Stanovanjsko stolpnico B2, ki je kopija leta 1984 zgrajene B1, smo začeli graditi konec leta 1984.

Kot je že znano, nastopijo na gradbiščih, ki jih odpremo na jesen in se zemeljska dela nadaljujejo v

zimskem času, če kar na začetku težave. Tako je bilo tudi na omenjenem gradbišču, saj so bili meseci december 1984, januar in februar 1985 tako rekoč »mrtvi meseci«, ko zaradi hude zime ni bilo mogoče delati. S tem je glede

na terminski plan nastala 3-mesečna zamuda.

Do 3. gradbene faze izgradnje so na gradbišču v večji meri nadoknadili zamujeno. Sam način gradnje — outinord — namreč zahteva, da poteka gradnja po fazah, s tem da je zaradi betoniranja narejena vsak dan ena faza, zato so v času te gradnje na gradbišču delali tudi nadure, pa tudi ob sobotah. Zataknilo pa se je, ko naj bi z delom na objektu pričeli kooperanti, ki so spet povzročili dvomesečno zamudo. Največ problemov je povzročila kasnitev kooperantov strojnih instalacij. Ker objekta ni bilo mogoče pravočasno ogrevati, tudi ostali obrtniki niso mogli izvajati svojih del. Namesto 15. oktobra je bil objekt ogrevan 18. decembra. Tedaj so začeli kooperanti z izvedbo zaključnih del (polaganje parketa, plastike, keramike).

Zaradi izrednih zimskih razmer v letu 1985 je Zveza stanovanjskih skupnosti Slovenije napravila izračun, po katerem se je za vse objekte na območju Ljubljane uradno podaljšal rok gradnje, kar je za navedeni objekt znašalo 22 koledarskih dni. Po novo določeni

nem terminskem planu bi morali do 7. januarja za objekt pridobiti uporabno dovoljenje, vendar je bil opravljen šele tehnični prevzem. Na izvedbo ni bilo pripomb, v februarju so bile opravljene še predpisane meritve, ki so pogoj za pridobitev uporabnega dovoljenja.

Delo, pravijo na gradbišču, je bilo precej olajšano, saj je objekt B2 enak B1, s tem da so na tem izboljšali nekatere pomanjkljivosti, ki so se pokazale na B1. Nekaj neprijetnosti in problemov je sicer povzročil outinord, za katerega se je izkazalo, da je že precej odslužen, vendar ga je bilo treba uporabiti še pri gradnji objekta B2: Kvaliteta izvedbe sicer ni slabša, le izvedba finalnih del je bila zahtevnejša. Čeprav so na gradbišču ves čas upali in z organizacijo dela nadoknadili zamudo gradnje, da jim bo ta objekt le uspelo zgraditi v roku in s tem dokazati, da še vedno znamo graditi kvalitetno in hitro, so te plane prepričali kooperanti s svojimi zamudami. Žal se spet ponovilo staro pravilo — na koncu pa smo ostali gradbinci, ki zamujemo z roki!

ALENKA ADAMIČ